

Петрочко Жанна Василівна

доктор педагогічних наук, професор
професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Інститут людини Київського університету імені Бориса Грінченка
м.Київ, Україна
z.petrochko@kubg.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-4413-1243>

Датченко Наталія Анатоліївна

аспірантка
Київський університет імені Бориса Грінченка
м.Київ, Україна
ndatchenko@gmail.com
<http://orcid.org/0000-0002-1378-3476>

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАМОВЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Анотація. Актуальність проблеми дослідження обумовлена суспільними вимогами прискорити процес впровадження в Україні соціального замовлення з метою реагування на наявні загрози, пов'язані із пандемією Covid-19, воєнним конфліктом, довготривалою традицією інституціалізованого догляду людей та інші. Мета статті: розкрити сутність соціального замовлення у контексті соціальної роботи з сім'ями з дітьми, охарактеризувати динаміку його впровадження та розвитку в Україні. Методи дослідження: у статті використано теоретичний аналіз сучасної наукової літератури з теми дослідження, огляд положень нових нормативно-правових документів міжнародного і загальноукраїнського рівня. Методи узагальнення та систематизація були використані для визначення сучасного тлумачення «соціального замовлення» та його характеристик. Результати дослідження: у статті визначено соціальне замовлення як засіб регулювання діяльності у системі надання соціальних послуг шляхом залучення на договірній основі надавачів соціальних послуг для задоволення потреб осіб/сімей у соціальних послугах відповідно до результатів визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах. Дослідницька увага приділена структурі та ключовим елементам соціального замовлення. Описано суб'єкти (надавачі соціальних послуг, отримувачі соціальних послуг, замовники соціальних послуг) та складники соціального замовлення (соціальний, договірний, інноваційний), принципи його реалізації (орієнтація на результат; поінформованість; плавний характер соціального замовлення; пріоритетність профілактики і раннього втручання; партнерський характер стосунків між суб'єктами соціального замовлення). Схарактеризовано етапи процедури здійснення соціального замовлення (формування соціального замовлення; виконання соціального замовлення; моніторинг та оцінка).

Ключові слова: соціальне замовлення; соціальні послуги; оцінка потреб; територіальні громади; надавачі соціальних послуг.

Вступ. Глобальні та національні загрози, пов'язані із пандемією Covid-19, воєнним конфліктом, довготривалою традицією інституціалізованого догляду людей, які потребують соціальної підтримки, посилюють бідність, соціальну нерівність та виключеність певних груп населення, зокрема вразливих сімей з дітьми. Такі суспільні виклики в Україні актуалізують оновлений підхід до соціальної роботи. Одним із можливих способів підтримки вразливих груп населення є надання соціальних послуг як інструменту соціальної роботи, здатному не допустити потрапляння сім'ї з дітьми у складні життєві обставини, або зменшити негативних вплив таких обставин. Розвитку соціальних послуг сприятиме соціальне замовлення як відносно врегульований механізм залучення до необхідних соціальних послуг широкого кола надавачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аргументи на користь підтримки і розвитку соціального замовлення наведено у низці наукових розвідок. Зокрема, за висновками вчених: «перспективними напрямами удосконалення функціонування системи надання соціальних послуг є децентралізація та демонополізація соціальних послуг; залучення до їх надання недержавних організацій та приватного сектору» (К. Дубич) [1, с.11]. При цьому створити умови для конкурентного середовища, а також оптимізувати використання бюджетних коштів в системі

надання соціальних послуг дає можливість соціального замовлення (В. Дударьов, В. Попович) [2, с.14].

Науковець Т. Семигіна визначає соціальне замовлення як «комплекс заходів організаційно-правового характеру, спрямований на закупівлю за бюджетні кошти соціальних послуг для осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах. Це економіко-правова форма реалізації пріоритетних цільових соціальних програм, спрямованих на вирішення соціально значущих проблем регіонального та місцевого рівнів, шляхом контракування неурядових організацій на конкурсній основі» [3, с.241].

Соціальне замовлення, зазначає К. Дубич, є «договірними відносинами між замовником (органи державної влади, органи місцевого самоврядування) та виконавцем щодо реалізації доручення замовника надавати соціальні послуги населенню за рахунок фінансування (повного або часткового) з державного чи місцевого бюджетів. В основу цієї технології покладено проведення державою (або за її дорученням) конкурсного відбору (тендеру) суб'єкта надання соціальних послуг, які оплачують переважно за рахунок бюджетних коштів» [4, с.3].

Підтримуючи зазначене вище у контексті правового регулювання, Н. Чудик-Білоусова підкреслює, що важливою умовою ефективного фінансування механізму соціального замовлення є делегування державою недержавним суб'єктам, що надають соці-

альні послуги, повноважень і ресурсів в обсягах, достатніх для реалізації визначених договором завдань, покладання на останніх відповідних обов'язків і відповідальності, а також здійснення моніторингу і контролю за якістю цих послуг» [5, с.178].

Інші науковці визначають соціальне замовлення як інноваційний метод соціальної політики, який за своєю суттю є «комплексом правових, економічних, психологічних, освітніх, медичних, реабілітаційних та інших заходів, спрямованих на окремі соціальні групи чи індивідів, які перебувають у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги, з метою поліпшення або відтворення їх життєдіяльності, соціальної адаптації та повернення до повноцінного життя» (О. Шубіна, Ю. Денисова, О. Санчич, А. Марильова) [6, с.216].

На важливому сутнісному аспекті соціального замовлення робить акцент науковець К. Кулі-Іванченко, яка наголошує на взаємозв'язку принципу субсидіарності та соціального замовлення (Відповідно до українського законодавства, цей принцип полягає у передачі владних повноважень на найнижчий рівень управління для найбільш ефективної реалізації політики [7]). На думку К. Кулі-Іванченко, соціальне замовлення – «організаційно-правовий механізм договірної взаємодії органів місцевого самоврядування та громадських організацій для задоволення соціальних потреб населення в інноваційний спосіб» [8, с.8].

До переваг застосування соціального замовлення науковці відносять: «підвищення адресності, доступності соціальних послуг та охоплення ними отримувачів; оптимізацію бюджетних соціальних витрат, заощадження і залучення у соціальну сферу додаткових ресурсів; забезпечення відкритості процедур розроблення та прозорості реалізації цільових соціальних програм; протидію проявам корупції та протекціонізму; підвищення рівня ініціативності, активності та контролю з боку громадськості в соціальній сфері; підвищення соціальної захищеності населення, сприяння соціальній згоді; розвиток громадянського суспільства шляхом його участі в процесі соціального замовлення та взяття на себе соціальної відповідальності» (О. Шубіна, Ю. Денисова, О. Санчич, А. Марильова) [6, с.216].

Отже, науковці погоджуються, що соціальне замовлення здатне сприяти підвищенню якості і кількості надання соціальних послуг. Водночас означені вектори наукових доробків підтверджують актуальність подальшого вивчення змісту й особливостей соціального замовлення в Україні задля пришвидшення його широкого впровадження.

Мета статті – розкрити сутність соціального замовлення у контексті соціальної роботи з сім'ями з дітьми, охарактеризувати динаміку його впровадження та розвитку в Україні.

Методи дослідження. У статті використано теоретичний аналіз сучасної наукової літератури з теми дослідження, огляд положень нових нормативно-правових документів міжнародного і загальноукраїнського рівня; узагальнення, систематизація для визначення сучасного тлумачення «соціального замовлення» та його характеристик.

Виклад основного матеріалу. Хоча ідея соціального замовлення в законодавчому полі України існує вже більше 20 років, своєї актуальності воно набуло у 2019-2021 із прийняттям нового Закону України «Про соціальні послуги» та низки інших законодавчих та підзаконних актів (наприклад, постанови Кабінету Міністрів України № 450 від 01.06.2020 р. «Деякі питання надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення»).

Зазначений Закон визначає *соціальне замовлення* як засіб регулювання діяльності у системі надання соціальних послуг шляхом залучення на договірній основі надавачів соціальних послуг для задоволення потреб осіб/сімей у соціальних послугах відповідно до результатів визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці/територіальної громади у соціальних послугах». Важливо також відмітити, що Закон України «Про соціальні послуги» також закріплює в статті 11 повноваження щодо процесів організації та надання базових соціальних послуг саме на регіональному рівні, визнаючи можливість залучення надавачів соціального сектору, в т. ч. шляхом соціального замовлення. Отже, в Україні існує законодавча база для ефективного впровадження та регулювання соціального замовлення.

Звертаючись до витоків соціального замовлення в Україні, найбільший адвокаційний поштовх у питанні його застосування надали декілька міжнародних проєктів, зокрема, проєкт ЄС «Підтримка розвитку системи соціальних послуг в Україні», проєкт ПРООН «Підтримка реформи соціального сектору в Україні», проєкт ТАСІС «Посилення регіональних соціальних служб», а також проєкти, підтримані Міжнародним Альянсом з ВІЛ/СНІД в Україні та Коаліцією ВІЛ-сервісних організацій. Це зумовило набуття певного регіонального досвіду соціального замовлення соціальних послуг для різних соціальних груп. Зокрема, в період з 2012 до 2015 років досвід із профілактики ВІЛ з використанням соціального замовлення здобули Хмельницька, Одеська, Черкаська, Запорізька області. Досвід із соціального замовлення послуг для різних категорій населення протягом 2018-2021 років отримали м. Коломия, Івано-Франківська область (соціальні послуги для вразливих сімей з дітьми; ГО Каритас-Коломия), м. Чернівці (соціальні послуги для осіб без постійного місця проживання; ГО «Народна Допомога Україні»), м. Вінниця (соціальні послуги для осіб з інвалідністю. ГО «Асоціація захисту прав та допомоги людям з інвалідністю «Відкриті серця»), м. Київ (соціальні послуги для осіб з інвалідністю; БО «Джерела»), м. Полтава (соціально-медичні послуги для людей, які живуть з ВІЛ. Медичний центр «100% Життя»-Полтава) та інші.

Першою територіальною громадою, яка ухвалила «Положення про соціальне замовлення у місті Одесі», стала Одеська міська рада (рішення Одеської міської ради № 1440-XXIII від 10 серпня 2000 р.). Наступними містами, які запровадили в себе елементи соціального замовлення, стали Харків, Хмельницький, Миколаїв, Київ, Чернівці, Чернігів, Дніпропетровськ, Львів, Алчевськ Луганської області, Кременчук, Кам'янець-Подільський, Донецьк, Сімферополь, Бердянськ та інші.

Водночас, не зважаючи на наявну законодавчу базу, певну наукову увагу до проблеми соціального замовлення та наявні міжнародні та національні приклади, кількість територіальних громад України, які мають досвід соціального замовлення, залишається незначною. За даними український дослідників «обсяг соціального замовлення по Україні в цілому не перевищує 1 млн. грн. і проваджується тільки в 5-6 регіонах» (О. Шубіна, Ю. Денисова, О. Санчич, А. Марильова) [6, с. 217].

Щоб глибше розібратися у сутності й особливостях соціального замовлення, проаналізуємо його з позиції міжнародного дискурсу. Так, у англійському науковому середовищі існує щонайменше три синонімічних поняття, які застосовують для соціального замовлення: «social commissioning», «procurement

of social services», «social contracting». Деякі науковці (Н. Гусак, О. Іванова, Н. Кабаченко, О. Кліменко), посилаючись на міжнародних експертів N. Bullain та L. Rapov, виокремлюють ще поняття «social order» (у цьому понятті змістовний акцент зміщується з надання послуг на підтримку громадських організацій). Тому пропонується зробити більш детальний аналіз понять «commissioning», «procurement» та «contracting», які використовуються у західноєвропейському суспільстві для визначення поняття «соціального замовлення».

Хоча усі ці поняття мають схожу ключову ознаку соціального замовлення (залучення недержавних надавачів для надання соціальних послуг населенню за кошти місцевої громади/держави), варто відмітити і їх розбіжності. Певний аналіз [9] цього приводу провели європейські дослідники з неурядової організації «Європейська Соціальна Мережа» на замовлення Програми ЄС з Працевлаштування та Соціальних Інновацій.

Потрібно зазначити, що поняття «procurement» та «contracting» більше відносяться до закупівлі окремих продуктів та послуг. Так, procurement (англ. – закупівля) характеризує процес, при якому орган влади закуповує товари, роботи та послуги від зовнішніх надавачів часто для власного використання; contracting (англ. – контракування) означає процес присудження контрактів, до переліку послуг яких будуть включені управління контрактом та моніторинг процесу надання послуг.

При цьому під час застосування процедур закупівель соціальних послуг, посадовці та дослідники звернули увагу на відірваність процесу закупівлі від кінцевої мети надання соціальних послуг. Серед очікуваних ознак соціальних послуг було визначено їх комплексність, довготривалість, інтегрованість з іншими послугами та направленість на реалізацію потреб «третьох осіб», які не включені ні в структуру закупівельника, ні в структуру надавача. Відтак, стало необхідним переглянути бачення як закупівлі соціальних послуг, так і процесу управління ними та їх оцінки.

На доповнення підходу закупівлі окремих, часто не пов'язаних між собою, послуг прийшов так званий підхід «стратегічних закупівель» або «планування та бюджетування» [9, с.15], визначений як social commissioning.

Commissioning (англ. – введення в дію) в контексті закупівлі соціальних послуг, на відміну від закупівель окремих послуг, включив в себе процес оцінювання потреб, забезпечення ресурсів та моніторингу якості послуг для задоволення потреб людей. Тобто до попередніх підходів, які застосовують і сьогодні, були додані важливі організаційні етапи, а саме: *оцінка потреб, забезпечення різних видів ресурсів, посилення взаємодії між замовником та надавачем та оцінка якості соціальних послуг*. Отже, муніципалітети країн ЄС можуть застосовувати у простих випадках як закупівлі окремих необхідних послуг через механізм procurement, contracting, так і більш стратегічний та комплексний підхід – social commissioning. Беручи до уваги національну законодавчу базу, можна стверджувати, що Україна переймає західну модель, а саме social commissioning.

Для розуміння сутності соціального замовлення, важливим є усвідомлення можливих *суб'єктів* соціального замовлення. Науковці В. Дударьов та В. Попович до таких суб'єктів зараховують: «організації державного, комерційного і некомерційного секторів, ... , бізнес-структури, які відіграють провідну роль у формуванні соціальної політики, реалізації соціальних програм, створенні благодійних фондів тощо» [2, с.13].

лізації соціальних програм, створенні благодійних фондів тощо» [2, с.13].

Законодавство України зазначає, що усі організації, зареєстровані у Реєстрі надавачів соціальних послуг, можуть брати участь у соціальному замовленні та надавати соціальні послуги згідно чинних стандартів. До Реєстру можуть бути внесені організації, які відповідають певним критеріям, як єдиним вимогам до надавачів соціальних послуг незалежно від форми власності та господарювання. До таких вимог належать загальні та спеціальні критерії діяльності. Загальні критерії є обов'язковими для усіх надавачів, спеціальні – тільки для тих, які надають соціальні послуги, що передбачають цілодобове перебування/проживання у приміщенні надавача, можуть включати харчування, а також послуг, які надаються екстрено (кризово), та допоміжні соціальні послуги. Повний перелік критеріїв зазначений у Постанові Кабінету Міністрів України № 185 від 03 березня 2020 р.

Регуляторна база, спільна для усіх країн ЄС (EU Public Procurement Directive 2014/24/EU), зазначає наступні вимоги, які мають забезпечити надавачі для підписання контракту з надання соціальних послуг населенню: «якість (quality); послідовність (continuity); доступність, у т.ч. фінансова (accessibility and affordability); наявність (availability); комплексність послуг (comprehensiveness of services); увага до особливих потреб різних категорій користувачів включно з найбільш вразливими групами (the specific needs of different categories of users, including disadvantaged and vulnerable groups); інноваційність; залучення та насаження користувачів (the involvement and empowerment of users)» [9, с.22].

Аналізуючи наявний теоретичний та практичний досвід соціального замовлення, можна виокремити певні *складники* соціального замовлення: соціальний, договірний та інноваційний. Так, «соціальний складник соціального замовлення розуміється не лише у вузькому сенсі (як сприяння тільки в реалізації соціальних прав), а й у широкому (як сприяння в реалізації не тільки соціальних, але й культурних, екологічних прав, прав інших груп, тобто як реалізація концепції соціальної держави в Україні). Договірний складник пов'язаний з тим, що соціальне замовлення є механізмом взаємодії між замовником та виконавцем соціальних послуг, який регламентується нормами приватного права, але виходячи з принципів та основ, що закладаються нормами публічного права. Інноваційний складник соціального замовлення полягає у тому, що воно передбачає конкурсний відбір виконавців замовником. Переможець конкурсу має запропонувати такий спосіб виконання соціального замовлення, результатом застосування якого буде найкраще співвідношення ціни та якості соціальних послуг (це переважно можливо завдяки інноваціям). До другорядних ознак соціального замовлення належать його неприбутковий та організаційно-правовий характер і, як правило, адресність» [8, с.8–9]

У контексті розвитку ринку соціальних послуг можна виокремити низку *принципів* реалізації соціального замовлення. До таких принципів науковці, зокрема, відносять: «1) орієнтація на результат; 2) поінформованість; 3) плановий характер соціального замовлення; 4) пріоритетність профілактики і раннього втручання; 5) партнерський характер стосунків між суб'єктами соціального замовлення» (К. Багмет) [10, с.17–18].

Процедура здійснення соціального замовлення складається з трьох *етапів*:

1. *Формування соціального замовлення.* Цей етап містить оцінку потреб населення громади в соціальних послугах. Станом на 2021 рік, в Україні приймається новий порядок оцінювання потреб громади в соціальних послугах, який замінить Наказ Міністерства соціальної політики України № 28 від 20.01.2014, як такий, що втратив актуальність з процесом передачі нових повноважень територіальним громадам.

На першому етапі соціального замовлення формується його предмет, який має включати: перелік соціальних послуг, сформований за результатами визначення потреб населення громади в соціальних послугах; типи та очікувану кількість отримувачів соціальних послуг; обсяг бюджетних коштів, необхідних для виплати компенсації вартості наданих соціальних послуг. За рішенням замовників соціальних послуг, органів місцевої влади, соціальні послуги можуть закуповуватись на термін від одного до трьох років відповідно результатів стратегічного планування в громаді.

2. *Виконання соціального замовлення.* На другому етапі передбачаються такі дії, як розроблення завдання на соціальне замовлення; організація та проведення конкурсу; укладання договору на надання соціальних послуг та його виконання.

3. *Моніторинг та оцінка.* Цей етап перетинається з попереднім, адже моніторинг здійснюється в процесі надання соціальних послуг, а оцінка виконується за результатами надання соціальних послуг.

Моніторинг більше сконцентрований на процедурі виконання соціального замовлення та відповідності наявним стандартам соціальних послуг. Метою оцінки має бути отримана якість послуг та ступінь задоволення потреб отримувачів цих послуг.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Як суспільне явище соціальне замовлення має свій предмет, суб'єкти, ознаки, складники та принципи, етапи, визначені як в законодавчому полі України, так і наукових розвідках.

Соціальне замовлення не нове явище для України (існує вже більше 20 років), але все ще залишається інновацією, оскільки лише не велика частина громад, які мають усі повноваження для використання соціального замовлення, реально закуповують соціальні послуги від недержавних надавачів. Попри незначну динаміку впровадження, соціальне замовлення є позитивним і необхідним соціальним явищем, здатним забезпечити якість, доступність, у т. ч. фінансову, наявність, залучення та наснаження користувачів, комплексність, увагу до особливих потреб різних категорій користувачів включно з найбільш вразливими групами, інноваційність соціальних послуг, вкрай необхідних вразливим категоріям населення, зокрема вразливим сім'ям з дітьми.

Перспективами подальших досліджень є вивчення бар'єрів впровадження соціального замовлення та шляхів їх подолання, розроблення і впровадження оптимальних алгоритмів його здійснення в умовах децентралізації.

Список використаної літератури

1. Дубич К. В. Сучасна система надання соціальних послуг України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2015. № 3. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=821> (дата звернення: 03.10.2021)
2. Дударьов В., Попович В. Соціальне замовлення як інструмент підвищення ефективності надання соціальних послуг на регіональному рівні. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*. 2019. № 2 (42). С. 11–17.
3. Семігіна Т. Соціальне замовлення. *Енциклопедія для фахівців соціальної сфери: енциклопедія / ред. І. Зверева*. Київ: Універсум, 2012. 536 с.
4. Дубич К. В. Соціальне замовлення – ефективний механізм надання соціальних послуг в Україні. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2013_1_14 (дата звернення: 12.11.2020)
5. Чудик-Білоусова Н. І. Соціальне замовлення в системі надання соціальних послуг. *Університетські наукові записки*. 2017. № 63. С. 167–183.
6. Шубіна О. В., Денисова Ю. В., Санчич О. С., Марильова А. В. Новітні методи удосконалення системи надання соціальних послуг в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 3 (61). С. 213–221.
7. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 р. № 156. *База даних «Законодавство України» / ВР України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> (дата звернення: 01.10.2021)
8. Кулі-Іванченко К. Соціальне замовлення органів місцевого самоврядування в Україні: конституційно-правове дослідження: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Одеса, 2015. 20 с.
9. Putting Quality First. Contracting for Long-Term Care. Brussels: European Social Network, 2021. 66 p.
10. Багмет К. В. Соціальне замовлення та розвиток ринку соціальних послуг в Україні. *Економіка: сучасна реальність*. 2019. №3 (43). С.16–21.

References

1. Dubych, K. (2015). Suchasna systema nadannia sotsialnykh posluh Ukrainy [Modern system of social service provision in Ukraine]. *Public management: Improvement and development*, 3. <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=821> [in Ukrainian].
2. Dudarov, V., & Popovych, V. (2019). Sotsialne zamovlennia yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti nadannia sotsialnykh posluh na rehionalnomu rivni [Social order as an instrument for provision of social services at regional level]. *Bulletin of NTUU «KPI». Political science, Sociology, Law*, 2 (42), 11–17.
3. Semyhina, T. (2012). Sotsialne zamovlennia [Social contracting]. In I. Zvierieva (Ed.), *Entsyklopediya dlya fakhivtsiv sotsial'noy sfery* [Encyclopedica for social workers]. Universum. [in Ukrainian].
4. Dubych, K.V. (2013). Sotsialne zamovlennia – efektyvnyi mekhanizm nadannia sotsialnykh posluh v Ukrainy [Social contracting as an effective mechanism for social service provision in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnya: teoriya ta praktyka*, 1. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2013_1_14 [in Ukrainian].
5. Chudyk-Bilousova, N.I. (2017). Sotsialne zamovlennia v systemi nadannia sotsialnykh posluh [Social contracting in the system of social service provision]. *Universytet's'ki naukovy zapysky*, 63, 167–183. [in Ukrainian].
6. Shubina, O.V., Denysova, Yu.V., Sanchych, O.S., & Marylova, A.V. (2020). Novitni metody udoskonalennia systemy nadannia sotsialnykh posluh v Ukrainy [New methods of social service provision improvement in Ukraine]. *Economic bulletin of Donbass*, 3 (61), 213–221. [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine. (2015). *Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky* [On Basics of Regional State Policy in Ukraine] (№156:2015). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text> [in Ukrainian].
8. Kuli-Ivanchenko, K. (2015). *Sotsialne zamovlennia orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini: konstytutsiine-pravove doslidzhennia* [Social contracting of self-governance in Ukraine: constitutional and legal research] [Extended abstract of Candidate dissertation]. National University «Odessa Legal Academy». [in Ukrainian].
9. *European Social Network. Putting Quality First. Contracting for Long-Term Care*. URL: https://www.esn-eu.org/sites/default/files/2021-01/Long%20Term%20Care_2021_Interactive.pdf.

10. Bahmet, K.V. (2019). Sotsialne zamovlennia ta rozvytok rynku sotsialnykh posluh v Ukraini [Social contracting and development of social service market in Ukraine]. *Economics: modern reality*, 3 (43), 16–21. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 11.10.2021 р.

Стаття прийнята до друку 16.10.2021 р.

Petrochko Zhanna

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work
Human Institute of the Borys Grinchenko Kyiv University, Kyiv, Ukraine

Datchenko Nataliya

PhD Student
Borys Grinchenko Kyiv University
Kyiv, Ukraine

THE ESSENCE AND FEATURES OF SOCIAL COMMISSIONING IMPLEMENTATION IN UKRAINE

Abstract. Relevance of the research problematics is proved by the social demand for acceleration of social commissioning implementation in Ukraine so as to respond to the ongoing pandemic COVID-19, armed conflict in Ukraine, long lasting tradition of institutional care for vulnerable people. The purpose of the article is to reveal the core of social commissioning linked to social work with families with children, to characterize dynamics of its implementation and development in Ukraine. Methods of research: the theoretical analysis of actual scientific sources, rated to the topic, is applied in the research together with desk review of a new international and national legislation. The methods of generalization and systematization were applied for definition of actual interpretation of “social commissioning” and its characteristics. The results of the research are as follows: The social commissioning is determined as an instrument for public regulation in the system of social service provision by means of contracting social service providers for satisfaction of social service needs identified within social service need assessment by entities of local self-government. Research attention is paid to the structure and key elements of social commissioning. Participants (customers, recipients and providers of social services), constituents (social character; contracting core and innovation value), and principles of social commissioning (result orientation; awareness; planning; priority to prevention and early intervention; partnership) are covered in the article. The procedural stages of social commissioning are also unpacked in the article (designing; implementation; monitoring and evaluation). Prospects for further research are the studies of barriers to the implementation of social commissioning and ways to overcome them, development and implementation of optimal algorithms for its implementation in a decentralized environment.

Key words: social commissioning; social services; needs assessment; territorial communities; social service providers.